

På fremmed jord

To skridt frem og et tilbage. Det er dagligdagen for de danske udsendte i Irak. De har lært at arbejde i en kultur, der ligger langt fra den hjemlige, og som af og til stiller høje krav til tålmodigheden og den humoristiske sans. Målet er at skabe tillid og få irakerne til at handle selv

AF RIKKE PEDERSEN

Elektriciteten røg i hele byen, da de gik rundt på hospitalet for at tjekke, om der var sårede efter bombeangreb eller skud. Det var der heldigvis ikke. Nu går de i mørke ad byens nedtrampede jordveje. Kun lyset fra deres lommelygter får de omkringliggende huse til at træde tydeligt frem. De har efterladt deres biler og to kolleger foran den lokale politistation. Selv om aftenen lugter her fælt. Rester fra mange dages marked og endnu flere dages skrald ligger spredt ud over hele byen. Mellem husene er der store åbne arealer, som bliver brugt som losseplads. Lommelygternes ejermænd er tre soldater fra panserinfanteriet fra den danske bataljon i Irak. Byen er Qurnah i det sydlige Irak. Den største by i danskernes ansvarsområde med op mod 300.000 indbyggere. Denne decemberaften er soldaterne på patrulje i midtbyen.

I det sorte mørke tændes enkelte lys hist og pist. Det er de velstillede familier, der har startet generatorerne og fået lamperne tændt igen. De fleste har ikke råd til en generator og må sidde i mørke eller omkring en olielampe. Men de er vant til det. I mange år har de levet i en fast cyklus, der hed få timers elektricitet, få timer uden, få timers elektricitet, få timer uden. Døgnet rundt. Nu er der stort set elektricitet hele tiden, men nogle gange ryger den en times tid. Som i aften.

Det er ikke krig

Ét hus er særlig oplyst. Udenfor sidder mænd omkring et bord oplyst af olielamper. På fortovet er to mænd i

gang med at grille kebab. Indenfor sidder flere mænd bænket side ved side. Det er et tehus.

Mændene stimler sammen for at hilse på soldaterne, og små drenge kommer pilende over gaden for at være med, hvor det sker.

”Mister, Mister,” siger de alle sammen for at få soldaternes opmærksomhed.

”Saddam is donkey,” griner de.

Soldaterne bliver budt på te og kebab. De takker ja til teen og sætter sig rundt om bordet på fortovet.

”Der er ikke så meget krig over det her,” siger den ene, ”men det er heller ikke det, vi er kommet for.”

Ingen af de irakiske mænd kan engelsk, og danskerne kan ikke arabisk. Men med fagter og smil flyder samtalen alligevel på flere forskellige sprog.

I løbet af et lille kvarter har der samlet sig en skare af nysgerrige beboere rundt om soldaterne, som ringer efter kollegerne og de to biler, der stadig står ved politistationen. Det er tid til at komme videre på patruljen, og efter håndtryk og adskillige ”I love you Tony Blair,” og ”I love you George Bush” kører soldaterne ud af midtbyen.

Turen går gennem en mindre landsby, hvor kloakeringen ikke fungerer, og hvor afføring og affald derfor ligger i én stor masse på vejen. Hvis man synes, at der lugter slemt i Qurnah, er det her intet til sammenligning. Soldaterne kører ad ”hovedvejene,” som mest af alt ligner kæmpestore mudderpøle. Flere gange har de siddet fast på de mindre veje, og tanken

om at hoppe ud af bilerne for at skubbe er mildest talt ikke attraktiv.

Soldaterne fra panserinfanteriet kører hver dag 8-10 patruljer, og deres kolleger fra den lette opklaringssekskadron gør det samme. Normalt er det vildeste, de oplever, en angribende hund.

Danskerne stopper normalt deres patruljer ved 1-tiden om natten. Når de kommer hjem til lejren, "Camp Eden," otte kilometer fra Qurnah, rapporterer de deres observationer til efterretningssenheden.

Ingen angreb på danskerne

Den vigtigste opgave for bataljonen er at beskytte sine egne, soldaterne. Der har ikke været et eneste angreb på lejren. Der har ikke været bombeangreb mod soldaternes køretøjer som andre steder i Irak – primært i den nordlige og centrale del af landet. Og meget få skud er blevet rettet direkte mod danskerne. Ofte er de blevet skudt på, fordi de ved et uheld er kommet mellem to kæmpende klaner.

Demæst er opgaven at opretholde sikkerheden, så det, de egentlig er kommet for, kan føres ud i livet.

Genopbygningen.

Efterretningssenheden har en del faste meddelere.

Desuden kommer der hver dag folk med oplysninger.

Omkring 80 procent kan ikke bruges. Ofte er det nogle, der har set sig sure på deres nabo eller familie. Eller som tror, at de kan tjene nogle hurtige penge.

Det store overblik sidder bataljonschef oberst Henrik Friis med. Da han første gang besøgte Irak en meget varm dag i august, kørte han gennem det danske ansvarsområde og så ud på det, der er mest af: Grå ørken.

"Puha, det bliver fire lange måneder," tænkte han.

Han vendte tilbage til Irak i oktober for at indtage chefstillingen, og siden da er tiden fløjet af sted. Hans ansvarsområde strækker sig over 60 gange 60 kilometer i det sydlige Irak. Der er syv byråd, to politimestre, to overordnede dommere, 36

betydningsfulde sheiker og 200 sheiker i alt at holde styr på.

Find diplomaten frem

Det, der har overrasket Henrik Friis mest, er den arabiske gæstfrihed. Ligesom hans soldater bliver inviteret på tehus, bliver han selv mindst en gang om ugen inviteret til middag hos de forskellige sheiker. Invitationen lyder ofte på 10-15 mand fra den danske lejr. I arabisk tradition betyder det, at når han har spist hos en sheik, er de brødre.

Kontakten til irakerne er Henrik Friis' daglige job. Han mødes hver dag med de ledende i samfundet.

Borgmestre, sheiker, rets- og domvæsen. Derudover sidder han i formandsstolen, når alle byråd i området samles. Og her har han måtte sluge nogle kameler. Som militærmand er Henrik Friis vant til, at det, han siger, er det rigtige. Han får godt nok gode råd fra sin stab, men kan også sætte foden ned og sige: Sådan er det. Men i forhandlingerne med de lokale, har han måtte finde sin indre diplomat frem. Mange ting fungerer på en helt anden måde end i Danmark.

Da han en af de første gange sad til det ugentlige møde med byrådene, blev han skældt ud for ikke at gøre nok for landbruget. En sheik sagde, at hans jord var blevet ødelagt i forbindelse med krigen.

Henrik Friis beklagede det, men gjorde sheiken opmærksom på, at han skulle indberette det til CPA(South) – den civile myndighed, der er indsat af koalitionen til at hjælpe irakerne med at genopbygge et demokratisk samfund. Tilfældigvis var en repræsentant fra CPA også til stede, og han fortalte, at der alene i Basrah provinsen var indberettet krigsskader på jord på et areal svarende til tre gange Iraks størrelse. Den ophidsede sheik tav og skiftede så hurtigt emne.

"Det var jo flovt for sheiken. Han var blevet taget i at lyve. Men det rørte ham tilsyneladende slet ikke. Han forsøgte ikke at undskylde eller forklare sig. Han talte bare videre om noget andet. Sådan er det henede. Hvis

det ikke er rigtigt, så har vi aldrig talt om det,” fortæller Henrik Friis med et smil på læben.

På samme måde gælder det mødetider. Henrik Friis kan indkalde til et vigtigt møde klokken ni, og ofte bliver den ti, før alle er dukket op.

”Og de sniger sig ikke ind, som vi nok ville gøre. Næh, de råber op og hilser højlydt på hinanden.”

Ko fik mand dræbt

I flere situationer er det den danske oberst, der må gå til sheikerne for at få gode råd. Det kan eksempelvis være, hvis der opstår et lokalt stammeopgør. Militæret vil altid forsøge at få stammerne til forhandlingsbordet – ofte med en større stammes sheik som tredje part. Nogle gange får de en løsning af sheiken, som bærer mest præg af sheikens holdning til den enkelte stamme. Andre gange kan løsningen bruges. Det kan være en bod på køer eller kvinder.

To stammer kom for eksempel op at skændes over, at den ene stammes ko gik på den andens mark. En mand blev dræbt. De to stammer blev bragt til forhandling, og resultatet blev, at den ene stamme flyttede ti kilometer væk.

Men man kan ikke banke på sheikernes dør og gå direkte til sagen, har Henrik Friis erfaret.

Ofte skal han gennem både forret, hovedret og dessert, før han kan tage et problem op. Sådan er kulturen nu engang.

”Sådan har det altid været her, og det må vi bare acceptere. Vi skal ikke pådutte dem noget. Vi er gæster i deres land og må bare indordne os og få det bedste ud af det,” fastslår Henrik Friis.

Hvordan laver man budgetter?

Midt i Basraah sidder Tommy Petersen. Han arbejder i CPA(South) som rådgiver for provinsens direktoratschefer og kommunalbestyrelser.

Gennem sine fire måneder i Irak, har han oplevet, at irakerne stille og roligt tager de demokratiske

spilleregler til sig, men også at tingene fungerer på en helt anden vis end i vesten.

For eksempel må han rådgive om, hvordan man indretter en administration, hvordan man laver budgetter, og hvem der skal være repræsenteret i en kommunalbestyrelse.

”Irakerne bruger lang tid på at diskutere, og nogle gange er det ikke så målrettet. Men det er naturligt; det hele er jo nyt for dem. Nogle gange må jeg minde mig selv om, at jeg skal holde mund. Jeg skal blot sørge for, at de i sidste ende også husker at træffe afgørelser,” fortæller han.

Efterhånden kører irakerne det meste selv.

Lønssystemerne fungerer, og budgetterne bliver lavet. Mange af irakerne har uddannelsen til det; de har blot ikke fået lov til at praktisere det under Saddam Husseins regime, hvor man var vant til at få udstukket ordrer.

Lige store kommuner

I dag bruger de mest Tommy Petersen til vejledning og forståelse. Specielt opdelingen i kommuner har givet anledning til forvirring.

”De har haft lidt svært ved at forstå, at man kan lave en kommune med 25.000 indbyggere, når der også er kommuner med 100.000 indbyggere. Det, synes de ikke, er helt retfærdigt,” fortæller Tommy Petersen, som har forsøgt at forklare, at selv om byerne ikke er store, skal de alligevel have deres egen kommune.

”Jeg kan godt forstå, at de har det sådan. De er jo nervøse og utrygge og skal lige vænne sig til det hele. Vi skal ikke komme og slå dem i hovedet, fordi de ikke kender vores systemer.”

I provinsen er der 13 byråd i Basrah, og 20 udenfor. Basrah huser 1,2 millioner af provinsens omkring to millioner indbyggere.

”Så er der jo alt for mange byråd udenfor Basrah,” argumenterer irakerne overfor Tommy Petersen.

”De vil helst have det til at gå op på en logisk måde,” fortæller han og forklarer, at han endda har foreslået dem at slå alle 13 byråd i Basrah sammen til ét stort. Men den er de slet ikke klar til endnu. Og det er der ikke noget at gøre ved, mener Tommy Petersen. For det er irakerne, der bestemmer i sidste ende:

”Vi er her kun for at rådgive og gøre dem trygge ved den her lidt flydende situation. Vi skal hjælpe dem med at skabe rammerne, så de selv kan videreudvikle dem i fremtiden.”

Den 1. juli i år overdrager CPA den fulde myndighed til irakerne selv.

I ydre ring

Kort før jul gennemførte den danske bataljon i Irak sin hidtil største operation, som førte til seks arrestationer af Saddam-loyalister. B.T. var med i marken

AF RIKKE PEDERSEN

Der er fuldstændig sort omkring de tretten store militærkøretøjer, der holder i vejkanten. Lysene er slukkede, og over radioen meldes det, at det er forbudt at gå ud af bilerne for at ryge eller lade vandet.

I rækken af køretøjer er der tolv Eagler - en slags pansret mandskabsvogn på hjul - og en enkelt GD (jeep). De holder stille og venter, så de kan ankomme præcis klokken 24.00. Havde det været lyst, ville man til alle sider have set den trøstesløse marsk, der udgør størstedelen af danskernes ansvarsområde i Irak.

”Seks minutter,” meddeler delingsføreren.

I nat skal den danske bataljon gennemføre sin største operation hidtil. Det er søndag aften den 21. december 2003. 400 mand – hvoraf omkring 120 er englændere – skal i aktion i nat. Målet er at finde og arrestere fem personer, som, man mener, befinder sig i området Al Saad i det nordlige Qurnah, som er den største by i danskernes område. Alle fem er såkaldte FRL – Former Regime Loyalists - , og alle menes at have deltaget aktivt i kampe mod koalitionsstyrkerne i Tikrit og Fallujah.

I omkring halvanden måned har danskerne kendt til dem, men problemet har været at overvåge dem. De bor midt i byen, hvor det er umuligt. Derfor har militæret måtte vente på oplysninger fra meddelere. Det er nogle af de slemme drenge fra Saddam Husseins tidligere regime. Nogle af dem har formentlig stået for tortur, og en enkelt for henrettelser.

Mod midnat

Det er soldater fra den lette opklaringseskadron, der holder stille i kanten af grusvejen. De skal køre ind i

byen fra syd, mens panserinfanterikompaniet og militærpolitiet kommer nordfra.

To lygter nærmer sig rækken af køretøjer. Det er blot en modkørende bil.

”Vi er opdaget...,” lyder det påtaget alvorligt over radioen. De fleste undertrykker et grin.

Eskadronen fortsætter mod byen. Det er snart midnat. Gennem de små vinduer i Eaglerne kan soldaterne skimte byens lys, som nærmer sig.

I mørke ligner markedspladsen i Al Qurnah en filmkulisse, som nogle har glemt at fjerne. Husene er grå og forfaldne, og i skæret fra bilernes forlygter kan man se resterne af dagens livlige salg af frugter, køer og alverdens tingel-tangel. I nat er her dødt. Ingen mennesker eller kørende biler i sigte. Kun de strejfende hundes gøen overdøver Safri Duos trommeslag fra en discman i den ene Eagle.

Få minutter i midnat. Hele byen må være ved at vågne nu. Man kan høre hunde gø overalt, og de mange køretøjer, som er ved at indtage et lille område, kører heller ikke lydløst.

Den lette opklaringseskadrons opgave er at lægge en ydre ring om området. I en endnu større ring kører panserinfanteriet i GD’ere. Da klokken slår tolv, er de på plads.

Få øjeblikke tidligere har panserinfanteriet kørt deres pansrede mandskabsvogne ind i to indre ringe, der omkredser de huse, hvori de fem irakere skal befinde sig. Militærpolitiet og et britisk kompagni skal ind og arrestere dem.

En rolig bataljonschef

I planlægningen af operationen er der lagt vægt på tre elementer:

Beskyttelse, overraskelse og hastighed. Det er bataljonschef oberst Henrik Friis, der har udpeget de tre områder som de vigtigste. Det vigtigste er beskyttelsen. Derfor har danskerne valgt at møde talstærkt op. Der er større sandsynlighed for, at folk overgiver sig, når de ser en hel hær foran hoveddøren. Ofte planlægger danskerne derfor operationer i dagslys. At denne operation foregår om natten, skyldes overraskelsesmomentet. De fem irakere må ikke slippe væk.

Henrik Friis er fortrøstningsfuld ved operationen.

”Vi er mange og godt uddannede. Selvfølgelig kan der ske uheld, men jeg stoler meget på soldaterne,” sagde han, umiddelbart inden operationen gik i gang.

Ingen trafik

Over området er en helikopter konstant i bevægelse. Eaglerne har spredt sig to og to i den ydre ring. Der er tre soldater i hver. Alle er hoppet ud for at afsøge området. De gør det hver dag. Opretter de såkaldte mobile check points, hvor de kører ud, stiller sig et tilfældigt sted og stopper biler for at gennemse dem for våben.

I nat skal de stoppe al trafik ind og ud af området. Både køretøjer og folk til fods.

Hvis ikke lyden af det massive opbud af køretøjer har holdt folk inde, så har termometret, der ligger omkring frysepunktet, nok gjort det. Der er ikke en bil eller mand i sigte.

To billygter nærmer sig pludselig. Soldaterne træder frem og sigter med geværene.

”Det er det irakiske politi,” råber soldaten på toppen af den ene Eagle til de andre. Han sidder med en kikkert med infrarødt sigte.

”Turn off the lights!,” råber en af soldaterne mod bilen, mens han langsomt går fremad. Alle soldaterne sigter nu mod bilen, som fortsætter med at køre frem og slukker ikke lyset.

Soldaterne bliver ved med at råbe, at lyset skal slukkes, så de kan se bilen. Fra toppen af den ene Eagle råber soldaten nu på arabisk.

Bilen slukker lyset. Det er en politibil. Den bliver bedt om at vende om.

Seks arresteret

Imens går militærpolitiet og de britiske soldater ind i de fem huse. Få forsøger at stikke af gennem nabohuset, men bliver opdaget af helikopterens lysforstærkende udstyr.

Tre ud af de fem bliver arresteret. Yderligere 13 bliver taget til afhøring, og tre af disse bliver arresteret. Den vigtigste af de fem er flyttet. Der er meldinger om tre forskellige arabiske lande, han kan befinde sig i. Blandt de arresterede er en mand, som bliver kaldt ”Sorte Hånd.” Navnet har han fået, fordi han er kendt for at banke sine ofre sønder og sammen med de bare næver. Bataljonschef oberst Henrik Friis er tilfreds:

”Operationen forløb fint. Vi fik fat i de tre næsthøjst prioriterede, og alt gik, som det skulle.”

Det overordnede mål fra den britiske brigade, som danskerne hører under, er at presse og skabe forvirring blandt de kriminelle. At slå til når de mindst venter det, så de ikke føler sig sikre nogen steder.

Hunden trak sig

I ydre ring venter soldaterne nu kun på kodeordet, så de kan vende hjem mod lejren. De har stået i flere timer, og ingen har passeret – udover soldater fra andre enheder. Strømmen er gået i hele byen, og selv ikke den medbragte termokande med varm kaffe kan afholde dem fra at stå at trippe i vinterkulden. I mørket taler de om, hvad der mon sker længere inde i området. ”Ej, hvor er det her kedeligt,” siger en af soldaterne. ”Så længe de får fat i de rigtige, så vil jeg sgu gerne stå her. Så spiller det da en million,” siger en anden. Hundene gør nu ikke længere så voldsomt, som da soldaterne først ankom. De løber rundt i flok og

angriber både køretøjer og soldater. Mange af dem har hundegalskab.

”Vi afgav varselsskud mod en hund,” lyder det fra en anden gruppe over radioen, ”jeg kan meddele, at den trak sig,”

Klokken 03.20 kommer meldingen endelig.

Operationen er overstået. Eaglerne kan vende hjem mod den danske lejr, Camp Eden.

På fremmed jord

To skridt frem og et tilbage. Det er dagligdagen for de danske udsendte i Irak. De har lært at arbejde i en kultur, der ligger langt fra den hjemlige, og som af og til stiller høje krav til tålmodigheden og den humoristiske sans. Målet er at skabe tillid og få irakerne til at handle selv

AF RIKKE PEDERSEN

Turen går gennem Basrahs midtby, hvor trafikken er tæt og hektisk. Hornene bliver flittigt brugt, og det er langt fra sjældent, at man møder en modkørende bil i sin vejbane.

”Så, nu er Kai sur,” siger Jacob Bentsen, idet han med centimeters afstand overhaler en lidt forknyt Kai Vittrup.

De to vicepolitikommisærer Christian Hansen og Jacob Bentsen kører i en pansret Land Cruiser. På bagsædet sidder Salah Mahdi Salih, en af de danske politifolks tre tolke. I bilen bagved sidder chefpolitiinspektør Kai Vittrup og politikommisær Mogens Bjerregaard.

De to biler skal aflægge besøg på en lokal politistation for at uddele uniformer.

Christian Hansen og Jacob Bentsen arbejder med monitoring. Det vil sige, at de følger op på den uddannelse, som det danske politi har givet irakiske politiofficerer.

Målet har i 2003 været at uddanne 120 politiofficerer, 20 der skal træne nye op, og 40 kriminalassistenter. Og målet er nået. Kun en håndfuld politifolk er røget fra. Hver dag kører Christian Hansen og Jacob Bentsen ud på politistationerne for at høre, hvordan det går de nyuddannede. Hver politiofficer har valgt et projekt, som de skal gennemføre i deres lokalområde. Det kan være at få fodpatruljeringen sat i system, så betjente kommer ud på gaderne. Det er vigtigt, at de får skabt tillid til befolkningen, og det gør de kun ved at gå ud og møde folk ansigt til ansigt.

De to danskere skal besøge hver eneste politiofficer mindst tre gange. De kommer uanmeldt. På grund af sikkerheden laver de ingen faste aftaler, og derfor må de ofte køre rundt mellem stationerne for at finde de rette betjente. Også møder kan let blive flyttet fra én station til en anden.

”Og så hjælper det ikke noget, at man bliver sur og siger: Fand’me nej, mødet skal holdes her. Så må man trække på smilebåndet og sige: Nå ja, okay,” fastslår Jacob Bentsen.

Tålmodigheden skal også være i topform under møderne. I den irakiske kultur kan møder ofte foregå ved, at man taler i munden på hinanden, taler ud på sidespor, og hvis telefonen ringer, eller det banker på døren, tager irakerne sig også tid til det undervejs. Alle de danske udsendte har meget hurtigt lært udtrykket ”Inshallah” og taget det til sig. ”Om Gud vil,” betyder det. Man skal ikke regne med, at alt lige går efter ens eget hoved.

Under et møde sad en politiofficer og sov.

”Du kan da bare gå hjem og sove, hvis du er så træt,” meddelte Jacob Bentsen ham lidt spydigt.

”Nå, okay,” sagde politiofficeren og rejste sig for at gå hjem og tage en lur.

Præsten drikker vinen

På bagsædet sidder Salah Mahdi Salih og øver sig i det danske sprog.

”Jeg hedder Salah,” siger han og kan ikke huske mere. Christian Hansen fortsætter: ”Jeg er 23 år. Jeg er tolk. Jeg er sindssyg.”

De bryder begge to ud i latter.

Samtalen fortsætter mellem for- og bagsæde.

”Drikker I vin i jeres kirke?” vil Salah Mahdi Salih vide.

”Ja, til nadveren,” svarer Christian Hansen og fortsætter: ”Og så drikker præsten sikkert resten.”

Latter igen.

Salah har mange spørgsmål til de to betjente. Om deres musiksmag, om Danmark, og om det er okay for danske kvinder, hvis deres mænd kigger efter andre kvinder.

Sådan kører samtalerne på hver eneste tur. Som de fleste irakere har Salah Mahdi Salih et ambivalent forhold til krigen.

Da krigen brød ud, sad han hjemme med sin familie. Børnene græd, da bomberne faldt. Civile blev dræbt. Han er ked af, at hans landmænd er blevet slået ihjel. På den anden side er han lykkelig for, at det gamle regime er fjernet. Han er glad for, at koalitionen er med til at bygge landet op. Så længe de forsvinder igen på et tidspunkt. Men ikke endnu. Det ved irakerne godt, at de ikke er klar til.

Saddam er et æsel

De to biler når frem til en politistation, som ligger i en fattig del af Basrah. Husene ser ud som om, de kan falde sammen når som helst. Politistationen ligger på en åben plads. Børn løber rundt og leger i større og mindre bunker grus, sand og mudder. De har formentlig aldrig været i bad eller set en tandbørste, fortæller de to danske betjente.

På stationen er der hverken kontormøbler eller toiletter. Kun bare vægge og tomme rum.

Kai Vittrup har en sæk med blå skjorter med, og alle bliver bedt om at skifte med det samme. Der er kun skjorter til halvdelen. De bliver syet lidt efter lidt af en lokal irakisk skrædder.

Ved udgangen af 2004 har alle politiofficerer i Basrah provinsen gennemført den danske uddannelse. Det er omkring 1000 officerer. Desuden starter det danske

politi en uddannelse for ledere i det irakiske politikorps. Det danske militær uddanner sammen med det britiske militær de menige politibetjente.

Udenfor politistationen står Christian Hansen og underholder den store flok børn, der har samlet sig. Han forsøger at lære alle børnenes navne udenad. Det gamle trick med at holde hænderne, så det ser ud som om, man hiver en finger fra hinanden, får alle til at grine.

Jacob Bentsen har taget kameraet frem og får Christian Hansen til at tage et foto af ham selv og en flok børn. Alle vil være med på billedet.

Lige meget hvor man hiver et kamera frem i Basrah, får man en håndfuld børn med på sin film. Utrættelige kan de følge enhver med et kamera gennem hele byen. ”What is your name?,” råber de alle sammen igen og igen i munden på hinanden.

”Saddam – donkey.” Det udtryk har bredt sig til børn i både Qurnah og Basrah.

Fra et hus i nærheden lyder skudsalver. Ingen tager sig øjensynligt af det. Skuddene bliver dog flere og flere, og Jacob Bentsen rykker til sidst tæt på de irakiske betjente for at høre, om de ved, hvad der foregår.

”Pregnant woman,” siger de smilende.

Det er kun glædesskud.

Kindkys en kompliment

De danske politifolk er startet fra nul, fortæller de. Primært har de skulle lære irakerne, der før blot var Saddam Husseins håndlagere, at politiet er til for befolkningens skyld. Ikke omvendt. At politiet er et serviceorgan, som skal være synligt, åbent og indgå i dialog.

Det har krævet en holdningsændring hos både politi og befolkning. Gennem tolkene, som danskerne nogle gange sender ud i lokalsamfundene for at stikke en finger i jorden, ved det danske politi, at der er sket en ændring. Indbyggerne i Basrah fortæller, at de rent faktisk ser og taler med de irakiske politifolk. På

samme måde er et stigende antal anmeldelser rent faktisk begyndt at lande på skrivebordene. Før i tiden risikerede man tæsk, hvis man anmeldte kriminalitet.

Det var op til en selv at ordne det.

De danske politifolk mærker også selv, at irakerne er tilfredse med den danske uddannelse.

”Der er altid en masse høflighedsfraser, som man skal igennem. Men et langt stykke hen ad vejen, tror jeg, at de mener det oprigtigt. De er glade for berøring og holder i hånden, hvis de kan lide dig. Og så kindkysser de, hvis de rigtig godt kan lide dig. Det har jeg været ude for mange gange nu. Derhjemme ville jeg nok tænke: Hov, hvad er det her for noget? Men hernede er det en stor kompliment,” fortæller Christian Hansen, mens Jacob Bentsen tilføjer:

”Du skal ikke tro, at du kan reformere noget hernede. Men hvis jeg ikke følte, at jeg gjorde en forskel, ville jeg være taget hjem igen. Det bliver hurtigt surt, hvis man ikke føler, at man giver andre mennesker noget.” Arbejdet i Basrah har været en stor personlig oplevelse for ham:

”Man kan begå sig bedre, hvis man har set andet end sin egen lille andedam. Uanset om folks levevis, kultur eller religion virker fremmed, så er det altid sundt at komme ud og mærke tingene på sin egen krop. Du bliver nødt til at abstrahere fra en snæversynet dansk indgangsvinkel. Hvis du kommer hened og synes, at det er nogle ”fucking arabere,” så skulle du nok være blevet hjemme.”

Christian Hansen og Jacob Bentsen er i weekenden vendt tilbage til Danmark sammen med seks andre politifolk. Ni nye danskere er allerede kommet.

Livet i paladset

I Basrah deler syv danskere et usædvanligt hjem. Sammen skal de få et liv til at fungere langt fra familien og den danske hverdag

AF RIKKE PEDERSEN

Palmerne vejer langs en halvanden kilometer lang flodbred. Længere fremme kan man skimte tre bombastiske paladser. På hjørnet brummer meterlange generatorer og blander sig med lyden fra tunge køretøjer og en enkelt helikopter i ny og næ.

Det er Saddam Husseins tidligere paladsområde.

Området blev bygget af den tidligere leder, selv om han aldrig selv besøgte stedet. Nogle mener, han har været her et par timer en enkelt eftermiddag.

Bag to store badecontainere og en række festivaltoiletter ligger et hus, der tidligere var tjeneste bolig.

Kun et beskedent Dannebrog på hoveddøren afslører, at her bor syv danskerne. Det lille hus med marmor fra gulv til loft er blevet deres hjem for en stund.

De er det danske militærs stabs- og forbindelseselement i Basrah og bor i lejren, som ellers huser den britiske brigade, som den danske bataljon i Qurnah hører under.

Fra oktober til februar deler de syv mænd soveværelser, sofa, hverdag og vittigheder. Herefter er det et nyt holds tur.

Danskerne er fordelt i brigaden, så de kan være repræsenteret i næsten hver eneste stabsenhed. De fleste af dem arbejder i hovedkvarteret i den største af paladsbygninger.

Deres irakiske hjem tæller en stue og to værelser.

Ovenpå er der tre værelser mere. Her sover fem af soldaterne med få meters mellemrum. På terrassen griller og soler de, når vejret og tiden er til det.

Hvor blev lønnen af?

Det er den sidste aften inden jul, hele huset kan være samlet. Tre af dem tager i løbet af de næste par dage hjem på juleferie.

Menuen står på kæmperejer, laks, sild og lun leverpostej. Palle, der plejer at stå for det huslige, har haft grillen på terrassen kørende i flere timer for at kunne varme rejer og postej.

Kun én mangler: Lars, som netop vendt tilbage til Irak efter to uger i Danmark og er blevet en dag i en anden lejr.

Hen over bordet går snakken om militæret, arbejdet og en sammenligning af maden i de forskellige lejre. Og så er der kommet post hjemme fra.

”Det er fra din kones advokat. Vil du åbne det først?,” lyder det, når brevene bliver delt rundt.

I fællesskab åbner de Forsvarets lønsedler, som hver måned vækker kortvarig morskab og længerevarende frustrationer. Næsten hver gang er der koks i det.

Chris’ blik stivner, da han ser tallene.

”Jeg har fået 9.000,” siger han og forsøger at smile.

Imens har Otto åbnet sin. Han har fået 75.000 kroner. Der går et latterbrøl gennem stuen.

En anden har endnu ikke fået løn i de måneder, han har været udsendt, men har denne gang fået to breve. Han åbner det første, hvor han får udbetalt hele sin løn. Men i det næste brev, trækkes samme beløb tilbage.

”Der står ”fortsættes side 2”,” siger han, ”men der er ikke nogen side 2.”

De andre griner højlydt og ryster opgivende på hovederne. Samtalerne går lystigt ud på natten.

De sidste kommer først i seng klokken to, selv om de skal op på arbejde. Arbejdsdagen i brigaden starter

klokken otte og slutter for de fleste først sent om aftenen. Soldaterne arbejder syv dage om ugen. Om fredagen er det ”weekend”; der kan de møde klokken 10.

Lars et energibundt

Der er kun fire tilbage i huset den sidste halvdel af julemåneden: Lars, Otto, Chris og Palle.

Lars er husets hyperaktive element. Han sidder ikke stille mange minutter ad gangen. Om aftenen når de ser videofilm, skifter han konstant stilling, tager støvlerne af og på, tænder og slukker cigaretter og ser sjældent filmen færdig. Uanset hvor mange timer, han har sovet, er han som regel oppe klokken 6.

”Den dreng har så meget energi,” siger Palle, som er ansat som Lars’ kører.

Lige så aktiv Lars er, lige så meget taler han. Det er sjældent, at munden står stille, og endnu mere sjældent, at den ikke er formet i ét stort entusiastisk smil.

Når Lars rigtig går i gang med fagsnakken, bliver Ottos blik fjernt. Han fortrækker til lænestolen i hjørnet og tager en bog frem, når de militære samtaler begynder. Sådan kan han sidde time efter time. I sin egen verden. Han lægger kun bogen fra sig, når hans lyseblå Nokia vibrerer i lommen, og han tager den med et: ”Major Otto speaking.”

Otto går hjem hver dag efter frokost for at tage en lur på husets lidet komfortable sofa.

Om aftenen ser han krigsdokumentarer fra Discovery på video. Palle optog dem, da han var hjemme på ferie. Dem ser de troligt sammen, og Otto trykker ”pause”, hver gang Palle må rejse sig for at hente kaffen.

Når han skal forklare, hvorfor han er glad for at bo i huset, siger han: ”Vi har Palle.”

Alle for Palle

Palle er husets mor. Han sørger for, at skraldet bliver smidt ud, at opvasken er taget, og at der er Fanta til Lars og Cola Light til Otto i køleskabet.

”En mor sørger jo for, at hendes børn har det, de skal bruge. Det er ikke altid let at være mig. Kan du høre, hvor de hundser med mig?,” siger han ofte med sin midtjyske dialekt og milde smil.

”En for alle; og alle for Palle,” fastslår han også jævnlige.

”Hvor er Chris?,” siger han en morgen, ”han kom da ikke hjem i aftes. Mon han er begyndt at gå med piger?”

Palle finder Chris sovende i sin seng. Han har arbejdet til fem om morgenen.

”Han ligger trygt og godt. Jeg trak lige dynen lidt op om ham,” siger Palle og kan ikke selv lade være med at undertrykke et grin over sin husmorrolle.

Chris er den, man ser mindst til i huset. Bag brillerne ligner han en ung dreng trods hans 42 år.

”Does your mother know where you are?,” spurgte hans chef ham første gang, han var udsendt. Som 35-årig.

Han arbejder ofte sent og går direkte i seng, når han kommer hjem. Han kan få flere timer til at gå med at læse, inden han sover.

”Jeg har brug for de få timer til at koble af. Så det er ofte, at jeg ikke er så social. Jeg kan godt have det svært med, at der ikke er nogen steder, man kan være alene uden at risikere, at det banker på døren,” forklarer han.

”Jolly Roger MC”

Soldaterne spiser den britiske spisesal. Det er der ikke megen hygge ved, for der skal det gå stærkt. I militæret er mad ikke noget, man nyder. Slet ikke når portionerne er til 1.200 mand, og den store kølige spisesal ikke ligefrem emmer af hjemlig hygge. Jo mere man snakker, desto længere tid går der, før man er færdig. Danskerne prøver at spise sammen, men ofte når de det ikke på grund af arbejdet. Kun Otto og Palle er et næsten fast spise-team.

Lars vil til en hver tid holde en samtale gående, så maden kan indtages i et forholdsvist moderat tempo. Med de andre er det straks værre. Maden bliver spist næsten lige så hurtigt, som det tager at stå i kø for at få den på sin tallerken. Nogle gange falder Palle hen i en snak om sin motorcykelklub "Jolly Roger MC" i Rødkærsbro, men så banker Otto utålmodigt med plastikbestikket. De skal hjem og sætte kaffen over. Jolly Roger er ellers et emne, som Palle godt kan lide at tale om. Han har selv tre Triumph-motorcykler, og hans kone Birthe har en enkelt.

"Det er ikke altid, at det sådan interesserer de andre at høre om det. Men de kan jo ikke så godt komme væk," fortæller Palle.

Otto har en sejlbåd, som han bruger så meget tid på som muligt på. Sammen med sin kone sejler han på ferie flere uger om året. Lars' hobby er jagt og lystfiskeri. Og så hans fag: Artilleri.

"Kanoner er det bedste, der findes," siger Lars som en lille dreng, der er fascineret af et nyt stykke legetøj.

Ikke vise følelser

Én ting, der aldrig tales om, er følelser. Det er på alle måder udelukket.

"Det er det eneste private, vi har," forklarer Otto.

"Det gør mænd ikke. Man skal ikke vise svagthed," siger Palle.

"Man må ikke appellere til medfølelse eller sympati," fortæller Chris.

"Jeg har parkeret familien et sted i hjernen.

Selvfølgerlig tænker jeg på dem, men man skal heller ikke tænke for meget. For hvad skal det nytte?," siger Lars.

Der er ting, man respekterer, når man er klemt sammen i et hus. De andres privatliv og søvn. Og Lars er godt tilfreds med hverdagen i Basrah.

"Vi ser jo kun hinanden om aftenen. Hvis vi også arbejdede sammen, ville det nok være sværere," forklarer han.

Men de er også vant til det. Et liv i Forsvaret, betyder et liv på farten. På kurser og på øvelse i alle dele af landet. Med tiden lærer man at være tolerant over for andres vaner.

"Det kan godt irritere mig med rod, opvask eller hvis man sidder i underbukser og bøvser. Men sådan er det, og jeg ignorerer det bare," fortæller Otto.

Lang tur hjem

Soldaterne har fået fire slags sild sendt ned til jul fra de to danske lejre, "Camp Eden" og "Camp Yggdrasil." Otto tog hjem på ferie i går morges, så nu er der kun Lars, Chris og Palle tilbage til at nyde en dansk frokost. Otto er vendt hjem til et nyt køkken, en ny trappe og en ny stue, som er blevet lavet, mens han har været væk. Og sønnen, som er delingsfører i Kosovo, er også hjemme.

"Han er ikke kommet til Bornholm endnu," fastslår Palle. Otto skulle vente i "Camp Yggdrasil" en halv dag, før turen gik mod lufthavnen i Kuwait. Her skulle han vente yderligere 6-7 timer.

Strømmen er gået, så rummet er kun oplyst af stearinlys, mens sild og spegepølse bliver omsat. Udenfor skinner solen, og det er lunt som en dansk sommerdag.

Det er Lars, der bryder selskabet op først. Han vil lige gå i gang med en gulvvask på sit værelse. Chris går tilbage til arbejdet, Palle tager opvasken, og hverdagen i huset fortsætter sin vante gang.

"Vi vil altid have en eller anden form for fællesskab. Vi har fælles oplevelser og noget at snakke om hver gang, vi mødes. Hvis man er ude i noget anderledes, end man plejer, vil der altid opstå et bånd mellem mennesker," siger Lars.

Ledsagetekst:

Oberstløjtnant Lars Buur

41 år – gift og har to døtre på 7 og 11 år

Har som forbindelsesofficer chefansvaret for danskerne i brigaden. Han koordinerer dagligt opgaver og oplysninger mellem brigaden og den danske bataljon.

Er tilknyttet Dronningens Artilleri Regiment i Varde, men arbejder til daglig som sagsbehandler i Forsvarskommandoen med samarbejdet med de central- og østeuropæiske lande

Har ikke tidligere været udsendt

Major Otto Zilmer

51 år – gift og har en datter på 21 og en søn på 22

Sidder i brigadens efterretningssektion med ansvarsområde indenfor organiseret kriminalitet

Er tilknyttet en let opklaringseskadron i Bornholms Værn

Har været udsendt i Makedonien

Major Chris Ryom

42 år – ugift

Arbejder i den britiske stabs CIMIC-enhed, som er samarbejdet mellem civile og militæret

Reserveofficer tilknyttet Dronningens Artilleri Regiment i Varde, men bor til daglig i Århus

Har været udsendt i Tadjikistan, Irak/Kuwait og Eritrea/Etiopien

Tager i april 2004 til Afghanistan et halvt år

Overkonstabel Palle Munk

47 år – gift

Ansæt som Lars' kører (chauffør)

Tilknyttet Prinsens Livregiment i Skive og udsendt gennem Den danske Internationale Brigade

Har civilt arbejde som skiltemaler

Har været udsendt i Bosnien 1994

Faktabokse

Den militære struktur

Den danske bataljon hører under den britiske brigade, 20 Mechanised brigade, som litauerne også indgår i. Brigaden hører under divisionen, MND(SE), Multi National Division (South East)

Divisionen i tal:

Britere: 8.218

Italienerne 2.599

Rumænere 515
Hollændere 1.151
Danskere 505
Portugisere 127
Tjekker 145
Nordmænd 109
Litauere 59
Islændinge 2
New Zealændere 52
I alt 13.482

Den britiske division dækker fire provinser: Basrah, Maysan, Muthanna og Thi Qar

Til sammenligning har amerikanerne 123.000 soldater i Irak. Disse udskiftes og reduceres i den nærmeste fremtid til 110.000

Tal fra Hærens Operative Kommando

Myndigheder i Irak

De af koalitionen udpegede lokale irakiske ledelsesorganer
Der findes politiske myndigheder på alle niveauer – landsdækkende, for hver provins, distrikt og lokalt

De militære koalitionsstyrker

CPA (Coalition Provisional Authority)

Den af koalitionen midlertidigt indsatte civile myndighed, der står for genopbygning og demokratisering af Irak. CPA (Baghdad) dækker hele Irak, mens CPA (South) dækker de fire provinser, Basrah, Maysan, Muthanna og Thi Qar
På provinsplan er der nogle steder oprettet såkaldte "Governance Teams" – eksempelvis i Basrah og Maysan -, der har samme funktioner som CPA

Kilde: CPA(South)

Danskere i Basrah provinsen

Den danske bataljon er placeret i lejren, "Camp Eden" otte kilometer vest for byen, Qurnah. Det er den største by i danskernes ansvarsområde, som er på størrelse med Fyn. Qurnah har op mod 300.000 indbyggere. Den næststørste by i området er Medinah.

Der er omkring 400 soldater med fast base i lejren.

I "Camp Yggdrasil" er danskernes støtteelement. Lejren ligger vest for Basrah by – omkring 150 kilometer syd for "Camp Eden." Her modtages, opbevares og videresendes alle forsyninger til de danske enheder. Omkring 70 danskere befinder sig i lejren.

Herudover befinder der sig 11 soldater fra militærets CIMIC (samarbejdet mellem civile og militæret) i CIMIC House i Qurnah by.

I den britiske brigade i Basrah er yderligere syv soldater tilknyttet som stabs- og forbindelselement.

14 danske politifolk arbejder i CPA(South) med at uddanne irakiske politiofficerer.

Fire danskere er udsendt af Udenrigsministeriet til CPA(South).

En til at vejlede irakiske myndigheder i politiske processer, demokratisering samt regional og kommunal administration. En til vejlede i alle processer vedrørende landbrug. En til vejlede i retsvæsen. Den sidste er chef for personalet og næstkommanderende for den britiske ambassadør.

Dansk genopbygning i Irak

Folketinget vedtog den 15. maj 2003 beslutningsforslag nr. B165 om dansk militær deltagelse i en multinational sikringsstyrke i Irak.

For forslaget stemte 89 (V, S, DF, KF og KRF)

Imod stemte 15 (SF, RV, EL)

De første danske soldater ankom til Irak den 2. juni 2003

Folketingets Finansudvalg godkendte den 9. april 2003 en bevilling på 350 millioner kroner til Irak til årene 2003 og 2004

180 millioner kroner af disse er afsat til humanitær bistand. 63,9 millioner kroner er brugt gennem NGO'er og FN

170 millioner kroner er afsat til genopbygning. 9 millioner kroner er brugt

Det danske militær har brugt omkring to millioner kroner på genopbygningsprojekter

Kilde: Udenrigsministeriet

Irak

Areal: 438.317 km²

Indbyggertal (1998): 22,3 millioner

50-55 procent af befolkningen er shia-muslimer

40-55 procent af befolkningen er sunni-muslimer

Cirka tre procent af befolkningen er kristne